

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора **Лабунця Віктора Миколайовича** на дисертаційну роботу **Ван Хайлун «Методика формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок із планами відповідних галузей науки.

Сучасний рівень глобалізації світового співтовариства, соціокультурного розвитку українського суспільства, динаміка євроінтеграційних процесів породжує нові вимоги до функціонування вітчизняної системи фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, орієнтуючи їх на розвинену готовність до продуктивної діяльності з учнями та якісне виконання професійних функцій. З цієї позиції пріоритетним напрямом мистецької освіти є підготовка кваліфікованих фахівців, здатних до інноваційної діяльності з учнями. Процес модернізації української школи змінює характер професійної діяльності вчителя музичного мистецтва від вузькопрофільного інформаційно-навчального до компетентнісно-творчого. Саме тому в процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва необхідно акцентувати увагу на розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, здатність до сприйняття, розуміння й творення художньо-музичних образів, потребу в художньо-творчій самореалізації та духовному самовираженні.

У цьому плані актуальність проблеми, до якої звернувся Ван Хайлун, незаперечна. З багатьох можливих підходів до оптимізації фахової підготовки студентів факультетів мистецтв дисертант обрав проблему формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами, розглядаючи її як систему поглядів

на творчо-інтерпретаційну діяльність, яка розгортається в умовах художньо-інтегративного освітнього середовища.

Зважаючи на зазначене, можна стверджувати про актуальність і своєчасність дослідження як для подальшого розвитку теорії і методики музичної освіти, так і для освітянської практики загалом, оскільки фахова підготовка студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів постає важливим складником професійного зростання в обраній ними галузі педагогічної діяльності.

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

Аналіз наукового апарату дослідження, викладеного у вступі, свідчить про його теоретико-методологічну обґрунтованість, коректність і відповідність сучасним напрямкам наукових досліджень у теорії й методиці музичної освіти. Оцінюючи дисертаційну роботу за новизною, варто відзначити, що в ній уперше представлено методичну модель готовності студентів факультетів мистецтв до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами; уточнено сутність поняття «готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами»; систематизовано методологічні підходи до фахового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів; розроблена компонентна структура, критерії та показники готовності студентів факультетів мистецтв до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами; визначені основні принципові положення та педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами; розроблена та впроваджена поетапна методика формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами. Подальшого розвитку набули засоби комплексної діагностики та рівні сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами.

Нові факти, одержані здобувачем.

Даючи загальну оцінку роботі, варто відзначити наукову новизну і своєчасність постановки проблеми та її вирішення. Зокрема, у дисертації вперше у вітчизняній педагогічній науці розроблено й обґрунтовано концепцію формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами, в якій сконцентровано засади означеного феномена у методологічному (відображає взаємозв'язок і взаємодію наукових підходів: системно-інтеграційного, комунікативного, рефлексивно-усвідомленого, конструктивного та творчо-пошукового); теоретичному (визначає сукупність базових понять і теорій, без яких неможливе розуміння сутності досліджуваного явища. Обґрунтовано методичну модель готовності студентів факультетів мистецтв до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами, яка охоплює конструктивні компоненти, рівні сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи з учнями, організаційно-педагогічні умови та етапи, зміст, форми, методи і засоби формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами. Автором удосконалено структурні складові, зміст, форми, методи та засоби формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної діяльності відповідно тенденціям модернізації освітньої галузі «Мистецтво».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення та висновки дисертації Ван Хайлун належним чином обґрунтовані, про що свідчить аналіз тексту дисертації та змісту публікацій автора. Дисертаційна робота виконана на значній джерельній базі та має належний рівень апробації.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів.

Вважаємо, що наукова й практична значущість дисертаційного дослідження Ван Хайлун дозволяє заповнити певну прогалину в фаховій

підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи з учнями. Підставою для цього є те, що теоретичні висновки та експериментальні результати дисертаційного дослідження можуть слугувати: для оновлення змісту навчальних курсів з методики музичної освіти, хорового диригування, постановки голосу, хорознавства, виробничої практики, розробки методичних рекомендацій з формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами. Виділені специфічні особливості підготовки студентів факультетів мистецтв до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами з урахуванням національних, ментальних і культурних особливостей, що дозволяє інтегрувати результати дослідження у світове освітнє мистецьке середовище.

Викладені в дисертації результати дослідження упроваджено в освітній процес підготовки майбутніх учителів мистецьких спеціальностей факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 157 від 25.10. 2021 р.), Інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (довідка № 1810 від 30.06. 2021 р.), ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 68-20-1027 від 07.12. 2020 р.).

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Запропоновані матеріали дослідження, його висновки та положення мають міждисциплінарний характер і можуть застосовуватись у процесі вивчення вокально-хорових дисциплін здобувачами першого (бакалаврського) рівня та здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти навчальних дисциплін «Методика музичної освіти», «Психологія художньої творчості», «Методика викладання диригентсько-хорових дисциплін» та ін. Фактологічний матеріал, джерельна база, методичний інструментарій дослідження можуть слугувати підґрунтям для наукових розвідок і творчих пошуків студентів, магістрантів,

аспірантів з проблем інноваційних тенденцій розвитку фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

Дисертація складається з трьох розділів, структура і зміст яких логічно віддзеркалюють всі етапи науково-педагогічного пошуку, даючи повне уявлення про наукові підходи, організаційно-педагогічні умови та методіку формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами.

У першому розділі дисертації розкрито зміст та сутність поняття творчо-інтерпретаційної роботи майбутніх учителів музичного мистецтва, що забезпечує цілісне розуміння музичного твору та його творче відтворення в розвивальному процесі, пов'язаному із стильовими змінами та новими підходами до творчої виконавської діяльності, ефективність якої залежить від теоретико-практичного застосування художньо-творчої інтерпретації вокально-хорових творів у фаховій підготовці студентів факультетів мистецтв. Пріоритетними підходами до формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами визначено: системно-інтеграційний, комунікативний, рефлексивно-усвідомлений, конструктивний та творчо-пошуковий.

У другому розділі дисертації розглянута структура готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами, а саме: змістовно-логічний, операційно-процесуальний, творчо-діяльнісний компоненти. Розроблено критерії та показники готовності студентів до творчо-інтерпретаційної діяльності з учнями. Розроблена модель готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами, розроблені та впроваджені педагогічні умови: спонукання майбутніх учителів музичного мистецтва до свідомої регуляції музично-виконавської діяльності; взаємодія пізнавальної, оцінної і креативної роботи у процесі творчо-інтерпретаційної діяльності; забезпечення психолого-комунікативного супроводу навчально-виконавської

діяльності студентів факультетів мистецтв; інтеграція різновидів вокально-хорової діяльності студентів факультетів мистецтв; оптимальне поєднання теоретичного та практичного досвіду студентів з проекцією на практичну роботу з учнями.

Третій розділ дисертації містить констатувальний, формувальний і контрольний експерименти. У процесі проведення діагностичної експериментальної роботи визначені рівні сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами, а саме: високий, середній і низький, яким надано якісні та кількісні характеристики. У результаті проведеного автором констатувального експерименту було виявлено недостатній рівень музично-теоретичних знань майбутніх учителів музики, а також уміння використовувати ці знання в навчальній роботі над хоровим твором. Це спричинило розробку та впровадження поетапної методики формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої інтерпретаційної роботи зі шкільними хорами, а саме: організаційно-когнітивний, технологічно-поглиблений, дослідницько-результативний етапи.

Перший етап – організаційно-когнітивний було націлено на ознайомлення майбутніх учителів музичного мистецтва зі змістом і сутністю творчо-інтерпретаційної роботи вчителя музичного мистецтва; накопичення знань щодо творчої роботи над музичними творами. Другий етап – технологічно-поглиблений етап зорієнтовано на максимальне використання в навчальних цілях можливостей засобів мультимедіа, Інтернету, сучасних комп'ютерних технологій під час розвитку творчо-інтерпретаційних умінь студентів. Третій етап – дослідницько-результативний спрямований на вироблення у майбутніх учителів музичного мистецтва творчо-пошукових і дослідницьких умінь, їх залучення до пошуково-дослідницької діяльності, закріплення знань, тощо. Отримані результати порівняльного аналізу дослідження уможливили виявлення позитивної динаміки сформованості рівнів готовності до творчого інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами студентів

експериментальної групи, що підтверджує доцільність впровадження розробленої авторської методики.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, вважаємо за доцільне звернути увагу на окремі дискусійні аспекти та висловити зауваження.

1. Теоретико-методологічний розділ дисертації представляє готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної діяльності зі шкільними хоровими колективами на основі системно-інтеграційного, комунікативного, рефлексивно-усвідомленого, конструктивного та творчо-пошукового наукових підходів. З цієї позиції бажано було б, ширше розкрити значення рефлексивно-усвідомленого підходу до здійснення творчо-інтерпретаційної діяльності зі школярами.

2. Важливим принциповим положенням дисертаційного дослідження є принцип спрямованості фахового навчання на досягнення здатності до самоконтролю творчо-інтерпретаційної діяльності зі шкільними хорами. На нашу думку, слід показати, як це принципове положення передбачало залучення учнів до самостійного контролю у співацькій діяльності.

3. Важливою педагогічною умовою дисертаційного дослідження є взаємодія пізнавальної, оцінної і креативної роботи у процесі творчо-інтерпретаційної діяльності з учнями. На нашу думку доцільно розкрити, як ця педагогічна умова була впроваджена у практичній діяльності.

4. На діагностувальному етапі експериментальної роботи для вимірювання набутих студентами фахових умінь, які необхідні для виконання творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільним хоровим колективом автором було запропоноване виконання практичних завдань, розкрийте, будь ласка, їх значення.

5. На нашу думку, у процесі експериментальної роботи доцільно було б ширше розкрити групу методів складання інтерпретаційної мапи та проведення образних паралелей у процесі художнього аналізу вокально-хорових творів.

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях.

Заслуговує на схвальну оцінку належний науковий доробок Ван Хайлун, представлений у 6 наукових працях. Серед публікацій – 2 наукові статті у фахових виданнях України, 1 - у закордонних періодичних виданнях, 3 у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

Загальний висновок.

Узагальнюючи сказане вище, необхідно зауважити, що рецензована дисертаційна робота «Методика формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами», є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому представлені нові науково обґрунтовані результати, які свідчать про комплексне вирішення важливої наукової проблеми теорії й методики музичної освіти. Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор – Ван Хайлун заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
декан педагогічного факультету
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

Віктор ЛАБУНЕЦЬ

